

Pilk Viljandi linna heakorrastuse mõnele lõigule
1982.a. looduskaitsekuu lõpul.

Linnale annab ilme heakorrastuse olukord, eelkõige peatänavate, puhkepaikade ja elamute hoolduse tase.

Selle tõe korraldamiseks on Viljandi Rajooni Rahvasaadikute Nõukogu otsusega, 30. märtsil 1982.a., antud korraldus "Heakorra eeskirjade kehtestamise kohta Viljandi rajoonis" (avaldatud ajalehes "Tee Kommunismile" 8. apr. 1982.a.).

Viljandi linna peatänavatest jätab kohati hea mulje Tallinna tänav, väljaarvatud sõjaväe kasarmu ja jäätise kioski ümbrus ning Rajooni Kultuurimaja esine tallatus. Hea ja mõnus on näha Põhja puisteed kogu tänavalt põhja suunas. Tänavale veeres kasvavad kased, korralikult hooldatud tuikepuudeks ning muru. Sama võib öelda ka Tammelä, Loode, Lõuna j.t. tänavate ja Valuoja puistee kohta (väljaarvatud 9-korruselise maja ehitamisega seoses paigad). Uuslinnas on mõndagi head Ilmarise, Kullamäe, J. Gagarini j.t. tänavail ja Võidu puisteel.

Võimaluste piires on hooldatud: Keskväljak (Nõukogude), Tombi plats, Viljandi Linna TK esine ja J. Kõleri mälestussammas ümbritsev park.

Eriti eeskujuks võib seada Viljandi Muusikakooli parki C.R. Jakobsoni tänaval ja mõneti Elamute Eksploataatsiooni Valitsuse väikest parki Posti tänaval. Hooldatud on küll Rieti dendropark ja J. Sihveri aasama ümbrus, kuid vaatevälja häirib nende naabruses asuvate vanade elamute õuedel asuvad puuriidad j.n.e.

Mõndagi huvitavaks on kino "Rubiin" ja hotelli "Viljandi" esisel asuva haljasala kohta - seal on küll niidetud muru, aga säremail (kino tagaküljel ja Tartu tänavale säres putkade juures) lohkab umbrohi. Platsil on hooldatud rosearium. Sellel mittesobivalt projekteeritud maalal on osalt säilinud loinavormis läätspuud ja kerajad elupuupõõsad. Nendest 1,5 m kaugusele on istutatud 2 kolmepuulist kuusesalka, kus puude vahelaugus on ainult 1 m. Nendel puudel ja varemistatutud põõsastel pole mõne aasta pärast kasvuruumi, mis kõik tekitab meelehärma. Kino "Rubiin" juures asub reklaamistendi taga väikeelamu õu lagunenud raudvoodite ja põletispuude riitadega. Puudusena tuleb märkida, et Viljandi linnas üldse ei tööta.

Asutuste ümbrustest jätab hea mulje Riia maantee ääres K K K ja Tuletõrje malev oma haljasalade hooldusega.

Otse kole on Vaksali tänaval asuva Õllebaari ja ajalehe kiosk ümbrõhtu uppanud ümbrus. Raske on vaadata ja mõista Viljandi Pioneeride Maja hooldamata ümbrust, kust on hävinenud hulgaliselt dendroloogiliselt haruldasi taimi. Rahule ei saa jääda ka Pioneeride pargi hooldamisega. Mõndagi on tehtud ja tehakse veelgi pargi idapoolses osas, kuid häbi-väärne on, et kunstnik Aino Sepp - Tõnissoni poolt valmistatud kahel graniit skulptuuril on ninad lõhutud. Pargi läänepoolne osa, kus varem asus mänguväljak, on täiesti hooldamata.

Omaste probleem on kommunaalmajade ümbruste olukord. Paalalinna 1960-ndatel aastatel ehitatud elamute ümbrusesse istutati ilupuid ja rajati lillepeenraid. Tolleaegne majavalitseja sm.Raud jagas nende hooldamise ülesanded elanike vahel trepikodade kaupa. Mõned inimesed täitsid oma ülesannet kohusetruult ja heameelega, teised aga jättsid need peenrad unustusse, mistõttu sai mõnest peenrast ümbrõhu kasvandus. Oli inimesi ja lapsi, kes isegi tallasid lillepeenraid ja rajasid nendest üle jalgradasid. Seetõttu iluarmastajad elanikud likvideerisid mõned peenrad ja istutasid asemele ilupõõsaid, eriti kibuvitsaid, et vältida nende okste murdmisi. Muruplatsid on nüüd 9-korruselise elamu ehitamise ajal - soojustrasside, veejuhtmete j.t. tööde tõttu läbikaevatud ja lohakalt taaskorrestatud. Lõnuti ära kaks betoonalustele ehitatud istepinki, jättes nende detailid muruplatsile vedelema. Palju hooldamatust on tekitanud mõnede inimeste poolt üle muruplatside tallatud otserajad. Majade tagakülgedel keldriuste juurde rajatud asfaltteed ei ulatagud kuni majaotsa seinade lõpule. Seetõttu on neid teid hädasunnil murupinna arvel vajalikul määral pikendatud. Põhja puistee ja Kagu tän.6 asuva maja vaheline maaala on osaliselt korrestamata ehkki selleks on aega möödunud 20 aastat.

Heakorrestustööd on lõpule viimata või lihtsalt laokil ka teistes uute elamute piirkondades, nagu Männimäel (erand on seal Riia mt. nr.33 asuv maja). Heas korras on Paalalinna Valuoja pst. lõpul ja mujal asuvad majade ümbrused.

Hästi on hooldatud kooperatiivelamute ümbrused, selle parimaks näitaks on V.Kingissepa ja Ilmarise tänav ristmikul asuv elamu.

Paremas olukorras on individuaalelamute ümbrused, eriti Nõukogude ajastul ehitatud juures. Palju huvitavat, entusiasm ja head hooldust võime täheldada Peetrimõisa linnaosas. Eriti kaunist omapära on

Maasika tänavale ehitatud majade umbrustes, nendest parim on Maasika tn. 19 perekond Laansoo kodu. Kaunid kodud on korrastatud ka teistel tänavatel perekondade poolt.

Ka 40 - 50 või rohkem aega tagasi ehitatud majadel on kauneid umbrusi, kus elu ja ilu on õigesti kooskõlastatud, näiteks Uueveski tee 21 (perekond Nügis), V. Kingissepa 54 (avara muruvaibaga majatumbrus) j.t.

Lohakust ja hoolimatust võib leida vanade majade umbrusest, nagu C.R. Jakobsoni tän. nr. 19 (Tallinna tänava ristmikul) maja õunaed kuivunud pirnipuul ja lohkava umbrohuga ning prahihunnikuga. Hõõdunud talvel vajunud sisse selle maja kõrvalhoonete katused. Selliseid näiteid on külluses. C.R. Jakobsoni tänaval R A I Viljandi piirkonna reklaamistendile tagusele hooldamata maaalale on kogutud ka naaberõedade viljapuude ja marjapõõsaste okste hunnikud. R A I platsi lõuna serval on ka rohi niitmata. Ilmarise tän. nr. 10 asuva kaupluselamu aiamaa prahihunnikud säilituspaik ja umbrohtude paljundusala. V. Kingissepa tän. nr. 2 elamu on kaunilt remonditud ja avaras aias lastekiikude juures asuva välikamari umbrus on otsuuppuunud umbrohusse ja jäätmetesse, mida igaks võib tähele panna, kui ta sammab Varese silla kaudu Lossinägedesse.

Palju formaalsust ja heakorraeskirjade rikkumist avaldab ka haljasaladel muru niitmisel. Haljasalad käiakse küll niituriga üle, kuid mõnelgi korral jäetakse hein kokku riisumata, mille tulemusel mahaniidetud võilille õitest valmivad seemned leiavad taas kasvamiseks sobiva pinnase. Mõned riisuvad heina küll hunnikusse, kuid jätavad selle sinna n.ö. "igaveseks". Selle kohta võib näiteid tuua ka Viljandi linna koolide umbrustest. On ka neid, kes niidavad muru küll lageda pealt, aga põõsaste, puude ja kivide umbrused jäävad puutumata. Häbiväärne on ka see, et asutuste, elamute ja ehituskruuntide valdajad jätavad niitmata tänaväärseid mururibad ehkki nad on kohustatud hooldama ka kruunte (maaala) piirnevaid pinnaseid. Viljandi III 8-kl. kooli spordiväljak on hästi hooldatud, kuid Hariduse tänava ääres lohkavad takjad j.t. kõrgumbrohud. C.R. Jakobsoni nim. Viljandi I Keskkooli esine väljak on hästi hooldatud muru aga kiia mnt. Märne murupind on niitmata.

Ühe maaalaga piirnevaid teeääri on kohustatud hooldama ka individuaalmajade omanikud. Suurt eeskju selles võime täheldada Peetrimõisas Põltsamaa tee nr. 2 majavaldaja ja Põltsamaa tee 12 poolelioleva maja ehitaja hooldustöödest.

L.I. Drednev väidab: "Lapsed on meie armastus, meie lootus, meie hõime püha". Selle saavutamiseks on oma osa ka lastes loodusearmastuse kasvatamisel koolimajade ja lasteasutuste ümbruse kauni kujundamise ja hooldamise kaudu. Viljandi linna koolimajade ümbruste heakorrastus on tagasihoidlikul tasemel. Lillipeenrad koolimajade esisel maaalal on ainult Viljandi V Keskkoolil ja III 8-kl. Koolil. Lasteasutuste ümbruse ilu- ja aialanduslik kujunduselt on parimad Viljandi VI ja VIII Lastepäevakodul. Kõik on aga enamikul lasteasutustel avaraid mänguväljakuid paljude mänguvahenditega ja halvasti hooldatud muruga.

Seoses laste teotsemiste tagajärjel jätavad väga piinliku mulje meie koolimajade seetõttu, et nende välisseinad ja kohati koridorid on tihedasti täiskritseldatud, kus sageli esineb ka sõna "loll". Need seinete määrimised on mõneti asfaldi joonistuste väistluste tagajärjed.

Kokkuvõttes võib öelda, ehkki Viljandi linnas on heakorrastuse alal mõndagi kiiduväärset, mis aga ei suuda katta kõiki puudusi.

Vajalik on, et Elamute Eksploatatsioonivalitsus ja teised organid rakendaksid tööle majade nõukogud ning juhendaks neid pidevalt. Vastavatel organitel tuleks nõudlikumad olla ehitusorganite vastu, nende tööde tagajärjel rikunud haljasalade taaskorrastamisel.

Eesti Looduskaitse Seltsi Vabariiklikule juhatusele on soovitatav teha ettepanek, et koos kõrgemate haridusorganitega töötatakse välja eeskirjad lasteasutuste ümbrustesse ehisaianduse murkade asutamiseks, mille mura ei tohi tallata ega sealt lilli noppida. Leida meetodid kuidas korraldada asfaldi joonistusi nii, et selle tulemusena ei määritaks elamute seinu j.t. kohti.

Viljandis,
6. juunil 1982

O. Viinimäe

ELKS Viljandi osakonna juhatuse liige